

Žaliosios kaimo apylinkių šaltiniai

Turistinė vertė

Sinonimai

Žaliosios šaltinis

Žaliosios kaimo šaltinis,
Dragūno šaltinis,
Anelės šaltinis

Žaliųjų Prūdelių šaltinis

Žaliųjų Prūdelių
šaltiniuotas ruožas,
Prūdo ar Didžiojo Stavo
ežerėlio šaltiniuotas ruožas

Koordinatės

Žaliosios šaltinis

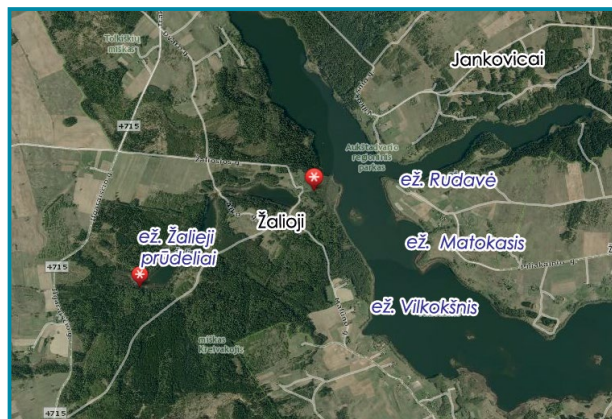
LKS: 542348; 6042651

Žaliųjų Prūdelių šaltinis

(intensyvesnio
šaltiniavimo vieta)
LKS: 540963; 6041818

Adresas

Trakų r. sav., Žaliosios k.
Aukštadvario regioninis
parkas. Žaliosios kaimelis
įsikūręs aukštame
pietvakariniame Vilkokšnio
krante, kur Kreivakojos miškas
remiasi į ežero vandenį. Jis
yra beveik ties ežero viduriu
tarp Grendavės ir Tolkīškės
gyvenviečių, kitame krante
priešais ilgąją Kojos įlanką

Aplinka

Žaliosios ir Žaliųjų Prūdelių šaltiniai veržiasi panašiam absoliučiam aukštyje. Pirmasis yra stačiašlaitčiame upokšnio krantelyje, sodybų kiemų pašalyje rytiniame kaimelio pakraštyje. Antrasis – ilgoku šaltiniuotu ruožu drėkina pietinę–pietvakarinę Prūdo pakrantes, išsklaidytomis ištakomis verčiasi iš po liulančių kupstų dumblytame atabrade. Žaliosios šaltiniui įrengtas kaptazas, jis naudojamas ir trykšta šalia žmogaus. Antras yra atokesnėje nuo žmogaus vietoje – papelkėjusioje miškingoje paežerėje. Intensyviau žemės paviršiuje vanduo išsikrauna kiek žemiau staus, neaukšto (iki 0,5 m) paežerės (paplūdimio) „laido“, nuo kurio aukštyje kyla šlaitas. Abiejų versmių absoliutus aukštis maždaug 132 m NN (pagal M 1:10 000 žemėlapi). Jų aplinka nėra smarkiau antropogenizuota ar kitaip sudarkyta, atrodo natūraliai, neteršiama ir neužsiukšlinta.

Dabartinė būklė, kaptazas

Žaliosios šaltinio kaptazą sudaro betoninis rentinys.

Vandens fizikinės savybės

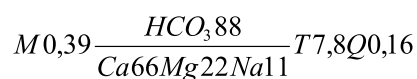
Žaliosios kaimo šaltinio vanduo išmatavus mobiliu matuokliu siekė 7,8 °C temperatūrą, yra neutralus ar silpnai šarminis (pH = 7,5), savitasis elektros laidis (SEL=450 μS/cm), turidaugdeguonies (O₂=12,7 mg/l). Vanduo skaidrus, bekvapis. Nepastebėta dujų išsiskyrimo reiškinių.

Žaliųjų Prūdelių šaltinio vanduo žemos (4,2 °C) temperatūros – aplinkui tirpstančio sniego tiesioginė įtaka. Jis silpnai šarminis (pH = 7,95), savitasis elektros laidis (SEL = 518 μS/cm). Perpus mažiau deguonies (O₂ = 6,91 mg/l) dėl labiau sulėtėjusios išsklaidytos ištakos nei Žaliosios šaltinyje.

Vandens cheminės savybės

Žaliosios kaimo šaltinio vanduo yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame ištirpusių mineralinių medžiagų yra 390 mg/l. Šaltinio vanduo yra santykinai kietas, bendrasis kietumas – 4,5 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietumas. Šaltinio vandenyje nustatytas nedidelis kiekis (2,66 mg/l) nitrato. Priežastis gali būti ta, kad šaltinio vandens išteklių formavimosi srityje yra sodyba, kurioje vykdoma vienokia ar kitokia ūkinė veikla, nors ir nedaug, bet keičianti vandens kokybę. Vandenyje aptikta 0,31 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Žaliosios šaltinis

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	390		
Sausoji liekana 180 °C	255		
Bendrasis kietumas		4,50	
Karbonatinis kietumas		4,41	
Nekarbonatinis kietumas		0,09	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	6,7	0,189	3,78
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	15,9	0,331	6,63
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	269	4,41	88,3
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	2,66	0,043	0,858
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	12,2	0,530	10,5
Kalis, K ⁺	1,6	0,041	0,807
Kalcis, Ca ²⁺	67,5	3,37	66,4
Magnis, Mg ²⁺	13,8	1,13	22,4
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,010		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,57		
Permanganato skaičius, mg O/l	0,65		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	< 4,0		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	440		

Žaliųjų Prūdelių šaltinis

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	447		
Sausoji liekana 180 °C	299		
Bendrasis kietumas		5,85	
Karbonatinis kietumas		4,84	
Nekarbonatinis kietumas		1,01	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	6,7	0,189	3,30
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	26,8	0,558	9,74
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	295	4,84	84,5
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	7,66	0,124	2,16
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	2,8	0,122	2,04
Kalis, K ⁺	< 1,0		
Kalcis, Ca ²⁺	92,1	4,60	76,9
Magnis, Mg ²⁺	15,3	1,26	21,1
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,010		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,89		
Permanganato skaičius, mg O/l	3,07		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	6,6		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	504		

Žaliųjų Prūdelių šaltinių, kaip ir Žaliosios kaimo šaltinio, vanduo yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame ištirpusių mineralinių medžiagų kiekis kiek didesnis ir yra 447 mg/l. Šaltinio vanduo yra santykinai kietas, kietesnis už Žaliosios kaimo, jo bendrasis kietumas – 5,58 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietumas. Šaltinio vandenyje nustatytas kiek didesnis kiekis (7,66 mg/l) nitratų. To priežastis nustatyti nėra paprasta, nes šaltinio artimoje aplinkoje ūkinė veikla nėra vykdoma. Vandenyje aptikta 0,14 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,45 \frac{HCO_3 85}{Ca 77 Mg 21} T 4,2 Q$$

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

„A, kas gi gali neatsimint jo. Ne kiekvienoj vietoj šaltiniai išeina, būna, kad patys ateina. Tenai, Žaliojoj, yra du ežerėliai – Žali Prūdeliai ir tas šaltinis taip vadinasi, nuo senovės žilos. Tą šaltinį žmonės žino, sako, geras sveikatai, žiemą neužšąla. Sako dar, kad reikia ten eit prieš Velykas Dideliam ketvirtadienij, prie to šaltinio ir greitai greitai nusipraust, kad nieks nematytų ir atgal paklode apsisupus parbėgt, su niekuo nepašnekėjus. Anksti rytą, kol dar saulė netekėjus taip padaryt reikia, tada per visus metus tas žmogus neserga. Taip man pasakojo senelis. Jis iš kažin kur girdėjęs, mūsų giminės ten, prie to šaltinio, gyveno“. Pasakojo Jadvyga Avižienienė-Čiupalaitė, gim. 1949 m. Trakų raj. Nikronių k.

Užrašė Rita Balsevičiūtė, 2012-03-07

Tipas

Krintantys eroziniai

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Rekognoskuotės metu (2012-02-22) debitas pamatuotas „rentinuotam“ Žaliosios šaltinyje nebuvo labai įspūdingas ir prilygo mažam (Q = 0,16 l/s arba apie 14 m³/d). Šis šaltinis gali būti priskirtas mažųjų grupėi su pastovia persiliejančio gruntinio vandens židinio (kaptuoto) vieta. Žaliųjų Prūdelių šaltiniuoto ruožo vandeningumo išmatuoti nepavyko

Vandens tipas

Žaliosios šaltinis:

Kalcio, magnio, natrio hidrokarbonatinis

Žaliųjų Prūdelių šaltinis:

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas,
Z. Zanevskij, 2012